

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejuje:
Jakob Dimnik,
učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. I. Ljubljana, 1. prosinca 1895. XXXV. leto.

Vsebina: Posvečenje. — V novo leto. — Jos. Ciperle: Narodna vzgoja. — —ič: Za naše pravice. — Listki. — Književnost. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica.

Posvečenje.

Vbodočnost gledam . . . Hiša veličastna
Nad mano se dviguje, in oblastna
Beseda moja v nji je gospodar.
Prosvete dom, ki stavi te mučenje,
Dom nádej, mislij, dél, kakó v življenje
Budí ognjeni te moj srčni žar!

Pozdravljam te, dnij mojih dôba zlata,
Ki zasluženju ti odpiraš vrata,
Da hvaljeno poplavi širi svet!
Odločni govor, do stanú ljubezen
Zmaguje bolj in bolj kot meč dvorezen,
Če brusi ga sovragov srd razvnet.

In danes mi okó dni prešle gleda:
Takó po njih prepleta ostra beda
Kakòr v oblakih blisek se grozán.
Močí obupajoče resno delo
V težavnem boji je uspešno grelo,
Da prvi ni že zadnji bil mi dan.

In vsak, kdor srce nosi v prsih svojih,
 Praznoto zgodovinskih listov mojih
 Navdušeno po svoje polnil je.
 Takó ponosna knjiga je nastala,
 Izkušnja neizbrisno v njo užgala:
 Sam brani se, da te vihar ne strè!

O, slušajte besede, ki svareče
 Nebrižniku zvené in ki proseče
 Zdaj k posvečenju kličejo možé!
 Naj v duši zagoré zamrli vzori,
 Saj óni blagih so dejanj izvori —
 In prazno vsako je brez njih srcé.

In dan mi vstane: Hiša veličastna
 Nad mano se prostira, in oblastna
 Beseda moja v nji je gospodar.
 Prosvete naše dom je, posvečenje
 Dozida ga nezrušno, da borjenje
 Učitelju ojači sreče žar! —

„Tovariš“.

V novo leto.

Prišel spet setve je čas, trudimo se radi veseli,
 Srečno bo leto novo, srečni pa bomo mi vsi:
 „Z Bogom začnimo je zdaj, in zopet končajmo je z Bogom!“

Z denšnjim listom nastopi Učiteljski Tovariš svoje **petin-**
trideseto leto. V tej dolgi dobi se mu je posrečilo, okolo
 sebe zbrati koló spretnih sotrudnikov in močán stržen stalnih
 naročnikov. Prvi so odičili list z raznovrstnimi proizvodi svojega uma,
 kateri v pedagogiški književnosti naši ohranijo trajno vrednost; drugi
 so mu dajali dejansko podporo, da navzlic mnogim nasprotnikom svojim
 tujim in domačim, ni opešal.

V tem dolgem času se je na slovenskem šolskem polji mnogo
 mnogo izpremenilo. Marsikaj se je obrnilo sicer na boljše, a mnogo,
 premnogo je še dela, za katero je treba zvestih, vstrajnih delavcev.
 V ta namen nam bodi prva skrb, da sami, vsak na svojem mestu,
 zvesto in goreče izpolnujemo vse dolžnosti v svojem
 težavnem poklici, potem pa, da drug drugemu pomagamo
 in da združeno delamo na ljudskošolskem polji za rast
 in uspeh národnega šolstva in učiteljstva, kajti delo naše

za sveto stvar prihaja vedno bolj vroče in le v nerazrušljivi združitvi nam bode mogoče izvrševati svojo lepo namero. Najlepše pa združimo svoje moči, če se prav tesno oklenemo „Slovenskega učiteljskega društva“ ter njegovega glasila „Učiteljskega Tovariša“, kateri se kot stari prijatelj nadeja, da ga bode slovensko učiteljstvo, častita duhovščina in sploh vrli rodoljubi tudi v novem letu krepko podpirali, da bode mogel toliko vstrajneje izvrševati svojo lepo nalogo za večji ugled in večje spoštovanje učiteljskega stanu v javnem življenji po geslu: **Vse za vero, dom, cesarja.**

V veseli nadi, da se zbere v novem letu okolo „Učiteljskega Tovariša“ prav mnogo sotrudnikov in naročnikov — predplačnikov, želi vsem zvestim prijateljem in somišljenikom prav srečno in veselo novo leto.

Uredništvo in upravništvo.

Národna vzgoja.

(Spisal **Jos. Ciperle.**)

1.

Stari pisatelji in zgodovinarji pišoči o Slovanih in posebe o Slovencih naglášali so posebno njih delavnost, odkritosrčnost, prijaznost, gostoljubnost, njih ljubezen do svojega vladarja in do domovine, njih bister um in njih pohlevnost. — Narod s tacimi krepostimi, kojih ne najdemo tako lahko v taki obilici pri kakem drugem narodu, zaslužil bi, da bi ga čislal vsak človek, a smel bi se čislati pred vsem tudi sam. Toda žalibog, da ni tako. Žalibog, da so v našem narodu prevladale od pamtiveka nekatere teh navedenih kreposti, osobito prevladala je pohlevnost. Slovenci bili smo in smo tudi še vedno jako pohleven in potrpežljiv narod.

Pohlevnost je jako lepa in divna krepost, kjer se rabi v pravem razmerji z družimi krepostimi. Ali prevladati ne sme dan danes, in tudi vedno je bilo to na kvar vsakomu, pri komur se je pojavljala v preobilni meri. Dan danes ni treba onemu, ki te udari po jednem lici, nastavljati še drugo. On je najde že sam, da te udari še po tem. Ta pohlevnost slovenska dovela je narod do brezkrayne popustljivosti, v mnogih slučajih celo do brezbriznosti, in vzela mu je ves naroden pogúm in ponos. To, da si Slovenec premnogokrat ni upal kazati se Slovenca, da si ni upal naglašati svoje narodnosti, da ni hotel ali ni znal ponašati se ž njo, to kopalo je našemu narodu leta in leta grob, v koji se morda še pogrezne s časom. „Bili so Slovenci!“ reklo bi se

potem. Prihodnji zgodovinarji pa jemali nas bodo v žalosten izgled tedaj, kedar bodo dokazovali, kaj se dogája z narodi, ki ne čislajo in ne gojé svoje narodnosti. Žalostno, a resnično.

2.

Ne smemo se tedaj čuditi, da se naš narod predostikrat prišteva tako zvanim inferijornim narodom. Ni čuda tudi, da se trdi z vso resnobnostjo, da Slovencev še pred l. 1848. bilo ni. Ako bi kdo takovo budalost trdil o kakem drugem narodu, reklo bi se takój: Je li ta človek bolan na umu, ali ka-li? Toda o nas ne osupne taka trditev nikogar. Ali vprašajmo se resno: Ni li naše brezmejno samozatajevanje, naša velikanska pohlevnost, ali pa recimo naravnost, naša lenoba največ pripomogla k temu, da se trosijo take budalosti o nas po svetu? Ne bodem se trudil poučevati naših nasprotnikov o nas. Oni dostikrat boljše poznajo našo zgodovino in naše duševno delovanje, nego mi sami. Ali ceniti nočejo vsega tega po nobeni ceni, kajti s tem izpulili bi si sami vse orožje, koje rabijo proti nam. Zato je pa naša sveta dolžnost, brigati se za vse to, kar zadeva naš narod; dolžnost vsacega Slovenca je in bodi, oborožiti se z uma svitlimi meči, ter se poganjati in boriti za svoj narod, njega svetinje in njega pravice. Le bati se ne ničesa.

Pač premalo cenimo prelepih besed našega Koseskega: „Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos!“ Roko na srce Slovenci! Ali je bil to vedno naš ponos? Ne, ni bil, pri nas vseh ni bil. Saj se poznamo, saj vemo, da naš naroden ponos tiči vedno v najskrivnejšem kotičku. Bog nas je pač potipal že dostikrat z najdebelejšim prstom; dosti zatiranja, dosti zgub smo že prestali in zabeležili; toda spame-tovali se še vendar nismo, še vedno in vedno smo podlaga tujčevi peti.

3.

Kaj pa vendar prav za prav počenjamo mi? Narodnost gojiti ter se boriti za njo, to prav z lahko vestjo prepuščamo našim časnikarjem in pisateljem. Oni naj se praskajo z nasprotniki, kakor se hočejo. K večemu čitamo to, ter rekamo potem zadovoljno: Šmentano so se dobro skavsali! To je vse. Ali pa še celo ne čitamo tega rekóč: Jaz sem že sit prepira! — Koliko je pa tudi Slovencev, ki ne beró leto in dan nič slovenskega, ki zajemajo vso svojo politično in nepolitično modrost iz tujih nam nasprotnih časopisov in knjig. Mnogo jih je tudi taci, ki se boje žaliti koga, ako bi jih videl čitati kak slovenski časnik, ali ako bi vsaj čul kaj takega o njih. Da ostajajo pri tem nevedni o vsem našem napredku v literaturi in na vseh drugih poljih, to jih ne vznemirja čisto nič. Njim je le to prav, da se ne misli o njih nič slabega; in slabo zdi se jim to, ako bi se mislilo, da so Slovenci.

Ako očitaš takemu človeku, da njegovo počenjanje ni pravo, odgovarja ti: „Kaj hočete, saj sem v srci Slovenec!“ Oj ti sveta preprostost! Ali naj se smejemo tem možakarjem? Ne, kajti takovi slučaji so prežalostni. Razsrditi se nad njimi, to nič ne pomaga; poučevati jih je toliko, kot metati bob ob steno. Tako imenovani „v srci Slovenec“ je največa a tudi najpredrzejša kukavica, in ravno toliko vreden, kot najočitnejši renegat.

Če tudi „v srci-Slovenec“ ne dela naravnost škode narodu, vendar mu tudi ne koristi nič. On je mrtva veja na narodovem deblu. Kako se mogó neki ti ljudje postaviti po robu, ako slišijo grditi ime slovensko, saj ne vedó ničesa o našem napredku. Mnogo jih je tudi, — jaz sam jih poznam nekaj — celo taci, ki so pozabili popolnem svoj materin jezik, in to celó v krajih, kjer bi ga bili lahko gojili ter se vadili v njem. Toda čemu, saj so živeli in se debelili tudi brez materinega jezika. In vendar materina beseda je najživejša priča ljubezni do matere; in kdor mater zatají, matere vreden ni.

4.

Oj ti ljuba slovenska pohlevnost, ti premilo samozatajevanje slovensko, ti prinašaš že obilen a žalosten sad! Ti ne razcvitaš se samo pri tako zvanih „v srci-Slovincih“, ampak tudi pri onih, ki imajo v prvi vrsti nalog, boriti se za pravice naroda. Tu menim namreč večino naših narodnih zastopnikov po raznih zborih. Dosti pisalo se je že po raznih časopisih o njih pohlevnosti, njih bojzaljivosti, njih neodločnosti in popustljivosti. Zato se ne bodem pečal tu obširneje ž njimi. Le toliko rečem: Ako je bil kdo izveličan že samo zaradi pohlevnosti, potem pridejo ti naši zastopniki gotovo med svetnike. Ali narod slovenski ne bode jih častil tako, kakor časti druge svetnike. O tem naj bodo pa tudi pričani.

5.

A tudi slabe lastnosti imeli so naši pradedje. Glavna izmed njih je bila ta, da niso poznali vzajemnosti, in te lastnosti niso se slovanski narodje otresli še do današnjega dne. Toda otresli se je bodo pač takrat, kedar bode vse slovanske rodove prešinjala zavest, da so sinovi jedne matere, da so govorili nekoč vsi jeden jezik, in da so bivali nekoč vsi v jedni in isti državi in deželi.

Žalibog, da so se Slovani že zgodaj razšli ter se naselili po raznih deželah, daleč drug od drugoga. Nekoč bilo je pa tudi občevanje raznih rodov med seboj jako težavno, in tako je prišlo, da so pozabili drug na drugoga, ter vsak rod skrbel le za se, a za obče blagostanje in srečo vseh rodov ni mu bilo mar.

Zdaj odpalo je že mnogo teh ovir. Občevanje slovanskih narodov polajšalo se je mnogo, kajti železnice vežejo razne oddaljene kraje

med seboj. — Razne narodne slavnosti in razstave so jako ugodne prilike, da se shajajo slovanski narodi zdaj tu, zdaj tam, da se spoznavajo in uče ceniti drug drugiega. — Tudi to, da se prevajajo slovstvena dela slovanskih narodov v druge slovanske jezike, je jako vspešen korak k slovanski vzajemnosti. — Veselo znamenje pa je posebno to, da se novejši čas mnogi Slovani pridno učé družih slovanskih jezikov, in da se celo teži po občeslovanskem književnem jeziku.

Tako je pač upati, da se obistini nekoč ona divna slovanska vzajemnost, o koji se sedaj še le poje v pesnih raznih slovanskih pesnikov. Pač je še daleč do njene obistinitve. Vse premalo resnobe je še za njo; in zraven tega pa še razni domači prepiri in razpori ovirajo nas, da se bavimo resneje s tem predmetom.

6.

Mi Slovenci posebno imamo doma še dela dovolj, da se zjedininimo. Malo nas je, a še mi nismo jedini. Še te prav male slovenske vzajemnosti ni. V istini je to žalostno. Pač smo še tam, kjer nam je prav krvava potreba boriti se proti tujemu nasilstvu, vsi jedne misli, jednega čuta. Ali tam, kjer smo dosegli najmanjši vspeh, celo navidezen vspeh, tam začenjamo se takoj puliti med seboj. In kaka je ta naša bratovska borba! Nikdar si nismo upali proti tujemu nasilstvu postopati s takim orožjem, s tako silo, s takimi psovki, koje si mečemo v obraz v domačem boji. Tujca hotečega kratiti nam naše pravice, odganjali smo k večemu s tenko šibico, kakor bi se bali, da ga ne udarimo preveč; a bratu svojemu postavljamo se nasproti z gorjačo. Ne, ne, tega ni treba. Bratovski boj je naša nesreča. In čudno, jako čudno je to, da v tem domačem boji ni sledú več one pohlevnosti, ki nas prešinja v vsakem drugem slučaju. Tu smo kar na mah odločni, brezobzirni in neupogljivi.

A kaj smo dosegli s tem? Naš mali narod smo razdvojili, naše duševne sile smo razcepili in premnogokrat zamorili. Ne morimo jih še dalje. Pomislimo vendar, da s zadnjim Slovincem zginil bode tudi zadnji verni človek na slovenskih tleh.

Toda ne obupajmo. Vsak narod se prerója; jedna tretjina vsacega naroda je njega mladina, in ta je in bodi naš up in naš biser. Upajmo, da popravi nekoč ona to, kar smo pokvarili mi; ali v to treba ji je pred vsem — stroge narodne vzgoje.

7.

Narodna vzgoja! — Veličasten pojem, prekrasen in velevažen nálog osobito za nas Slovence. V času stisek in nadlog, v kojem živi naš narod posebno dan danes, je gotovo zanj neprecenljive vrednosti: narodna vzgoja. Med tem ko se tudi med Nemci in družimi narodi,

ki bivajo med nami in okoli nas, posebno poudarja in razmotrava ravno dan danes vprašanje o narodni vzgoji, bila bi neodpustljiva malomarnost, bil bi greh zoper našo narodnost, ako bi se ne ganili tudi mi, ter se z vso odločnostjo ne poprijeli tega predmeta.

Lehko bi se stavilo vprašanje: Ali ni taka vzgoja jednostranska, ali ni morda celo v nasprotju z nauki tako zvane splošne vzgoje, ki teži jedino po tem, da napravi iz otroka človeka, človeka za svet, človeka sploh? — Da, v istini, to je nálog tako zvani splošni vzgoji, in to misel pretresovali so vedno in vedno pedagogi vseh narodov. Iz otroka narediti, ali recimo vzgojiti človeka sploh, — kako je to misliti? Ali je morda kdo človek sploh? Ali ne pripada vsako človeško bitje temu ali onemu narodu? Nikdar se ne čuje v življenji izraz: Glejte, to je človek sploh! K večemu dalo bi se to reči o onih, ki niso ne krop ne voda, ne miš ne tič, ne Slovenec ne Nемеc, ne Turek ne Kitajec. Toda o teh vendar ne bode trdil nikdo resnobno, da so cvet in vrhunec človeške vzgoje; marveč smatrajo se povsod izrodkom človeštva. A tudi pri vsem tem, da se je vzgojalo na podlagi naukov te splošne vzgoje, ostali so vendar gojenci vedno le Nemci, Francozi, Italijani, Čehi, Slovenci i. t. d., ali pa so postali — renegatje.

(Dalje prih.)

Za naše pravice.

I.

Zakonito zagotovljene pravne razmere so v istini jedini svetel žarek, ki poleg zavesti točno izvrševane stanovske dolžnosti, ogreva našo, od mnogih neprijetnosti premraženo eksistenco. Teh, dasiravno še v marsičem nedostatnih pravic, se nam je oklepati z vso silo in jih tudi z vso vztrajnostjo braniti.

Najvažnejšo našo pravico bi pač imenoval stalno nameščenje učiteljskega osobja. Zakonodajalec, hvaležen mu spomin, je spoznal, da treba učitelju pri izvrševanju njegove službe, samostojnega, neodvisnega stališča, da ne bi bil, delujoč v postavnem okviru, žoga, s katero bi samovoljno postopal osobni srd.

Osobito pride šolski voditelj vsled svoje dolžnosti mnogokrat v dotiko s prebivalstvom. Naravno je, da povzroči taka dotika mnogokrat kolizijo med zakonitimi zahtevami in osebnim mnenjem posameznikom.

Če je tedaj le kje stalnost važna, je ista gotovo v najvišji meri pri šolskem voditelju.

V najnovejšem času se je udomačilo pa pri nas postopanje, katero stoji v dijametralnem nasprotju s stalnostjo nadučiteljev.

Stvar je taka.

Ako se kje kaka dvorazrednica ali večrazrednica razširi, hitro se razpiše dotično nadučiteljsko mesto, da si je tam že stalno nastavljen nadučitelj. Tako ravnanje se mi ne zdi pravilno. Svojo trditev podpiram s sledečimi razlogi:

§ 1. dež. zakona z dné 29. mal. travna 1873. dež. zak. šte. 22, določa, da je službo samo tedaj razpisati, kadar je prazna. No, nadučiteljska služba pa v tem slučaju ni prazna, ampak prazno je le tretje, četrto ali peto, tedaj novoustanovljeno mesto. Službo je le razpisati, kadar je bil dotični nadučitelj pred razpisom prestavljen, kar je pa po § 33. dež. zakona z dné 9. sušca 1879. dež. zak. št. 13, mogoče samo „aus wichtigen Dienstesrücksichten“, ali pa „infolge eines Disciplinarerkenntnisses vom Landesschulrathé“. Če se pa služba nadučiteljeva na dotični šoli vsejedno razpiše in jo drug nadučitelj nego dosedanji nadučitelj dobi, mogoč je slučaj, da ima jedna šola potem dva nadučitelja, ker po § 48. dež. zakona z dné 29. mal. travna 1873. dež. zak. št. 22 je možno samo kazenskim potom stalno nastavljenim nadučiteljem vzeti značaj in funkcijo nadučitelja. Stvar ima pa še drugo stran. Slučaj je mogoč in tudi umljiv, da bi bil nadučitelj, ki je vendar v prvi vrsti postavljen, ljudstvo za prospéh šole vzpodbujati, največji nasprotnik eventuelni razširjati svoje šole. Nikdo se rad ne poda v nov boj za obstanek na istem mestu. Sicer se pa ne postopa v vseh slučajih jednako. Tako se ne razpisujejo na pr. v Ljubljani dotična nadučiteljska mesta, da si tam leto za letom šole razširjajo. Tudi pri uravnavi naših plač se službe niso razpisale.

Poleg naštetih razlogov podpira me v tem mnenji še posebno razpis vis. c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk z dné 28. sušca 1872. št. 3015, na deželni šolski svèt Moravski. Odstavek 3. imenovane odredbe se glasi:

„Ebensowenig kann dagegen ein durch Decret des k. k. Landeschulrathes bereits definitiv angestellter Oberlehrer einer mehrklassigen Volksschule dieser Stellung und der dadurch verbundenen Genüsse dadurch, dass eine solche Schule nachträglich noch durch eine oder mehrere Classen erweitert wird, verlustig werden, da die Entziehung der Function eines Directors oder Oberlehrers nur als Disciplinarstrafe nach dem Gesetze zulässig ist.“

Ta razpis je sicer izdan za Moravsko. Zakon je pa sličen našemu v tej stvari. Morebiti ne velja ta razpis za našo deželo in v tem slučaju je dolžnost „Slovenskega učiteljskega društva“, da imenovanemu razpisu poskrbi veljavo i za našo deželo!*)
Naprej, za naše pravice!

—ič.

*) Zgoraj navedeni razpis na c. kr. deželni šolski svet Moravski ima normativno veljavo in je zatorej vzprejet v vse, celo v uradne zbirke šolskih zakonov in normalij,

Listek.

Potovanje na moje prvo učiteljsko mesto.

Pri prijatelji tam v izlaških „rovta“ sem bil. Šola — učiteljišče bilo mi je za hrptom; samosvestno in ponosno pa vedrega lica zrl sem v bližnjo bodočnost, ki me je imela hipoma napraviti za lastnega gospoda.

Večer za večerom sprehajala sva se s prijateljem po prijaznih lokah ali po temnih gozdnih potih ter sanjala sva ideale o uzornem našem učiteljskem poklici. Meni nič — tebi nič — razmotrivala sva resna in prevažna pedagogiška in didaktiška vprašanja, ki bi delala preglavice izkušenim šolnikom, reševala najtežja themata prav brez vsacih, tudi najmanjših težkoč. Končni rezultat najinih bistrh glavic pa je navadno bil, da je najboljše vzgojno sredstvo leskova palica in najbolj uspešno učilo lijak, ki je baje tam nekje na severu že zdavnej v rabi. Stavila sva si ob takih sprehodih svitile gradove v oblake, postajala sva kar čez noč voditelja mnogorazrednic, zasedala sva brez vseh pomislekov okrajna in deželna nadzorniška mesta, da — še celo ministerski stol se nama ni zdel kar nič previsok. In kako modre odredbe in ukaze stresala sva že tedaj iz rokava!

Deževnega petka zjutraj je bilo, ko dobim od sestre list, v katerem me ista pozivlje, da naj kar najhitreje — če mogoče po telegrafu ali pa kar peš (kar je včasih vse jedno!) — odrinem proti domu, kjer me čaka dekret s pristavkom, da se mi je nemudoma podati na službeno mesto.

Srce mi je zastalo za trenutek, pa je pričelo takoj tem hitreje razsajati, da so mu bile prsi preozke, in pohitel sem do učilničnih durij, da povem prijatelju preimenitno — po mojem mnenji za vse učiteljstvo prevažno vest, da sem postal i jaz ud srečnega učiteljskega stanu. Povedati sem mu moral, da nisem več izpitan kandidat, kakor me je on tako rad nazival, ampak da sem vodja kot on in celo za pol stotaka „boljši“ kot on.

tako n. pr. v ministerski ukaznik iz leta 1872., št. 22. — Kolikor je nam znano, ravnal se je prejšnja leta tudi naš c. kr. deželni šolski svet strogo po njem in šele zadnje čase se je poprijel navade, da ukaže vselej nadučiteljsko mesto iznova razpisati, kadar se dotična dvorazrednica ali trirazrednica razširi v trirazrednico ali štirirazrednico. Po navedenem normaliji pa niti na jednorazrednicah, ki se razširijo v dvorazrednice, ni razpisavati nadučiteljskega mesta. Ampak v tem slučaju se pokaže samo „die Nothwendigkeit einer schulbehördlichen Bestellung eines Oberlehrers“, to se pravi: C. kr. okrajni šolski svet vpraša brez razpisa krajni šolski svet, če je zadovoljen, da dozdani jednorazrednični šolski voditelj postane nadučitelj novo ustanovljene dvorazrednice. Ako je krajni šolski svet s tem zadovoljen in ako c. kr. okrajni šolski svet tudi ne oporeka, potem gre nadučiteljsko mesto prejšnjemu šolskemu voditelju. Od vsega srca želimo, da bi se slavna šolska oblastva spet poprijele te v drugih deželah ukoreninjene zakonite navade, ki je bila prejšnja leta tudi na Kranjskem že udomačena; zakaj s tem bi bilo učiteljstvu prihranjenih mnogo nepotrebnih stroškov, skrbij, potij in prošenj. Ured.

„Sedaj pa kar precej grem“, pravim mu, ko sem mu srečno v jednej sapi dopovedal, da moram kar najhitreje odriniti. „Pa kam češ iti? Sedaj je ura devet, pošta vozi ob dveh, mešanec pa odide še le ob osmej uri zvečer, z brzovlakom pa se menda danes še ne bodeš vozil? Le v sobo se vrni, pa mirno počakaj, da pri kosilu še katero pametno zineva.“ Rekši izginil je smeje se v učilnico.

Preostajalo mi ni družega, kakor storiti po nasvetu. Vrnil sem se v sobo, a miren — miren pa nisem mogel biti. Miren naj bi bil v zavesti, da mi je v dekretu naročeno, naj se nemudoma podam na podeljeno mi učno mesto? Beseda nemudoma se od višjih oblastev v šali še ne izreka, nikar pa zapisuje v toli važnej in resnej listini kakor je dekret. Nemudoma priti velevajo mi, ker me gotovo že težko in željno pričakujejo, nemudoma pozivljejo me, ker slutijo, kaj vse skritega tiči v meni — — — in sedaj naj pa tu držim križema roke šo mnogo, mnogo ur! Kolika izguba! Divjal sem po sobi gor in dol, dvigal in stezal roki, privzdigoval stole, telovadil — — — godrnjal, pel in žvižgal — — — vse ob jednem!

Prišel pa je čas do kosila, prišlo kosilo samo in prišel je slednjič čas ločitve. Ginjen poslavljaj sem se od prijatelja, podajal mu zopet in zopet roko, pa ga prosil, naj mi vendar oprostí, da ne morem ustreči njegovej prošnji, da bi ostal še jeden dan, ker — — — ker mi je ravno nemudoma oditi. On pa se je smejal in smejal — — — pa šele sedaj umem njegov smeh.

Mešanec naglo vozi — to veste vsi! — a meni je vozil vendar še prepočasi. Vis-a-vis imel sem nežno ličce brdkega dekleta, in vselej drugokrat bilo bi mi srce nemirno brcalo in ne bil bi izgrešil prilike, da bi pričel ž njo govoriti, ako bi jej tudi imel prej nalašč na nogo stopiti. Ta večer pa držal sem se resno, utopljen sam v sé in čelo mi je bilo učeno nagubano, kot da sem učiteljeval že mnogo let in mi je srce odmrlo za jednako družčino. Le tu in tam mislil sem si: „Bog ve, če se temu dekletu kaj dozdeva, da tiči v meni mlad učitelj?“

Dospel sem v Ljubljano in na svoj dom, kjer sem prvič zagledal ono polo papirja, na katerej je stalo črno na belem, s hyeroglifskim pečatom kočevskega okrajnega šol. sveta potrjeno, da so me imenovali voditeljem univerze tam na „Slejmenih“ poleg prijazne ribniške doline! In stalo je res tudi črno na belem, da se mi je nemudoma podati na službovanje, kar mi je močno prijalo. Seveda nisem mogel še tedaj vedeti, da stoji v vsacem jednacem dekretu tako.

Takoj drugo jutro preskrbel sem se z listkom za sedež v poštnem vozu za ponedeljek; soboto in nedeljo pa sem porabil, da si ogledam Ljubljano za mnogo, mnogo časa, morebiti celo za — pol leta!

Prišlo je jutro odhoda. Mati in sedmero sestra stiskalo mi je roko, po vrsti od največje do najmanjše; oči so jim bile rosne, mati pa so viknili: „Oh k' b'te vender ne bli poslal ke na Kočevsk, morde se ne vidma n'kol več!“ In sestre so se obrnile v stran, kajti krvavelo jim je srce, ko so vidle odhajati jedinega, ki jim je reševal čast, da so se smele imenovati „ljudje“, solzile so se, ko so vidle odhajati jedinega moškega izmed družine venkaj v — — — dalnji, dalnji svet!

Ginjen od preimenitnega trenutka pograbim škatljo z goslimi, ki so mi imele biti jedina prtljaga, pa hitim venkaj iz sobe, pa po cesti do pošte, kjer me je čakal že poštni voz. Porinem gosli na omaro poštnega voza, sedem na jedino še prazni prostor h kočijažu — in zropotali smo po mestnem tlaku.

Mrzlo jutro je bilo — 12. oktobra — in potniki v vozu so se zavijali in stiskali v svoje vrhnje suknje in ogrinjače. Jaz bil sem brez vsega tega le v tenkej letnej suknjici in skoraj bi mi bili zobje šklepetali, ko bi se bilo kaj tacega za novopečenega učitelja spodobilo. Držal sem se možko, stiskal zobe in tiščal pesti v žepu.

Mraz je bilo, mraz do tedaj, da nas je poštni voz pripeljal mimo Pijave Gorice, pa po ovinkih gor do ravno vpeljane ceste preko strmega pobočja nad idilno želimeljsko dolinico. Solnce se je vzdigovalo više in više, in tudi meni je postala toplina primerna. Razgrelji so se mi udje, razvnelo srce in raztajala duša, vsaj sem se čezdalje bolj bližal kraju, kjer se mi je bilo prvič poskusiti, s kakošnim korcem bodem znal inteligentnim vaškim „trdoglavčkom“ podajati svojih, ravnokar pridobljenih si véd. Oko mi je veselo pozdravljalo vsak nov grič, vsako cerkev, in željno sem čakal, da ugledam Slemene. In res, ni mi bilo dolgo čakati: prijazna cerkev na 736 m visokem hribu zabliščala mi je obsolnčena nasproti ter mi je pošiljala srčne pozdrave! Pozdravljal sem jo i jaz, pozdravljal vse neznane mi Slemence, pozdravljal njihove otroke, objemal jih v duhu, molil za nje

Zrl sem v isto cerkev, zrl v isto vas na višini in gledal v duhu tolpo vaščanov, tolpo otrok, kako me prvikrat in vendar tako prijazno pozdravljajo, šepetaje si: „Glejte novega gospoda učitelja!“ Jaz pa stopam lahkkih nog sredi med njimi proti prijaznej cerkvici ter jim odzdravljam veselih lic

Ali pa morda celo zdaj-le delajo priprave, da me slovesno sprejmo? Pa ne — — ne! Vsaj ne morejo vedeti, kdaj prihajam in tudi ljubše mi je, da pridem nepričakovan

Vožnja v poštnej „kočiji“ znana je vsacemu, ako ne iz lastne izkušnje, pa vsaj iz stoterih popisov. Tudi jaz sem jo le iz poslednjih poznal, sedaj pa sem jo izkušal sam. Prijetna vožnja vam je to, ko potniki pri vsakej gostilni in ob vsacem časi v vozu . . . jedo in pijo! Nič jih ne moti: ne bobnenje in drdranje poštnega voza, ne istega

kolebanje in ne enakomerni topot upreženih konj! Celo jaz sem bil zadovoljen, ko sem največ sline požiral z onimi.

Meni bilo se je predstaviti predsedniku okr. š. sveta, toraj moral sem se peljati mimo Slemenov skozi Peklo pa naravnost doli do Kočevja. Dolga je bila vožnja, dolga. Nekaterikrat smo si potniki pretipavali kosti svojega rojstva, stezali roke in noge, zevali in zdehali . . . in tudi dremali so nekateri.

Slednjič pa smo prišli tudi v Kočevje. Izprašil sem si najprej črevlje in obleko, priporočil svojo dušo Bogu, in hitel sem, da poiščem sedež okr. š. sveta, da se predstavim glavarju in se podvržem prisegi.

Našel sem poslopje okr. glavarstva, našel tudi pisarno glavarjevo in stal sem hipoma pred njim samim. Bil je majhen, prileten pa jako prijazen mož. Prižgal je takoj sveči poleg sv. razpela ter me pozval, da prisežem.

(Dalje prih.)

Fran Črnagoj.

Pogled v staro leto.

I.

Gospod urednik! Vsak pameten gospodar napravi koncem leta račun o svojem hiševanju. Napake in nedostatki, kakoršne vidi v tem razmotrivanju, to so mu najboljša šola, najočitnejši nauki, katerih se mu ni treba, da bi rekel, šele na pamet učiti. Računski zaključek je navadno tak, da sklene tu in tam delati drugače, tega in onega delavca pustiti od hiše, ker mu ne ustreza, na mnogih krajih treba svarila, resnega opomina in marsikje celo ropotanja, na največjih mestih pa treba — denarja.

Tako sem tudi jaz premišljal te dni učiteljsko konecletno bilanco in dokopal sem se srečno do sklepa, da nam res nedostaje — kedo bi se čudil — denarja, toda ne samo denarja, marveč tudi še marsikaj družega. Ker vem, da nas je večina „pionirjev narodne omike“ glede socialnega prašanja v vrstah krščansko socialne stranke, zato pustim za danes nevhvaležno denarno prašanje. To je že preveč vsakdanje.

Poglejmo bilanco z druge strani!

Malone vsak okraj v naši domovini ima že okrajno učit. društvo. Ta društva imajo v marsičem sicer različna pravila, v smotrih so si pa vender jedina, pa tudi še v nečem drugem, namreč glede — denarne sušice. — Nedavno sem bral, da je v nekem gorenjskem okraju razpadajoči voz učit. društva zopet srečno spravil pod streho vrli naš Pivčan Korenika. Vse prav in lepo je to. Pod streho že še gre, ali sušica, ki se je ukorenčila v društvo, neče izpod strehe. Hudo je, da je sušica pod streho, huje je, če je ni mogoče vreči na plano. Ta kronska — lahko bi dejal kronična sušica ima v naši letni bilanci dolg „minus“. Zelo dvomim, da bi bil tukaj denar pravi vzrok, marveč nedostatek vneme za društvo. Mnogo bi pomagali, ali kakor pravijo nekateri po rajnem Vrtovcu, ki je bil pa veliko boljši vinogradnik kot filolog — „v okom prišli“ ti bolezniki oni gg. tovariši, ki navzlic vsem lepim nazorom in blestečim idealom o družtvih, stoje izven obroča — okrajne koalicije, kakor se moram izraziti v duhu sedanjega časa.

Nočem napadati gospodičin kolegij, da mi zopet katera ne bi očitala jednostranosti ali celo sovraštva do lepega spola. To so kočljive zadevice, vender želim, da bi tudi one, če že vsprejmo razžaljenje, tudi ta indirekten opomin na svojo adresu. Dosta o tem, sicer se zamerim.

Drugi nedostatek v letni bilanci je oni sloveči, lahko bi rekli tudi sloviti „konkretualni status“, katerega za pravo nikjer ni. Kedaj se ta uvede in začne tudi pravilno izvajati v našem stanu, to vemo vsi in pa sv. Nikola. Ta nesrečni status je prava črna maroga v letnem obračunu. Kako je mogoče, da dobi na jedni in isti šoli starejši, celo pohvalno diplomovani učitelj nižjo službo, mlajši pa višjo, to vedo samo oni, kateri morajo to vedeti; mi pa tudi vemo, da če ni pravi, tudi takšen status ni v navadi. No, pa tolažimo se najprej s sodnjim dnevom, potem pa s konkretualnim statusom. Oboje pomaga. Probatum est.

Povedal bi Vam še jeden nedostatek, kakor ga kaže bilanca, pa to je sitna stvar, ker kakor Vam znano, gosp. urednik, midva se ne mešava v politiko, raje potrpiva, če tudi naju politika sama nekoliko pomeša. Zato Vam povem na uho, da bi bilo pametno, modro in umestno, ko bi v različnih javnih prepirih z učitelji po nekod prihranili različne psovke raje za domačo rabo, kakor da je pošiljajo v javnost.

Seveda kaže dotičnim nesrečnikom, ki so jih prejeli in provzročili, moja bilanca tudi posebno rubriko, ki je označena z zlatim rekom: Ne vtikaj se v stvari, ki ti niso mari! Tu treba pomisliti, da trpi s tem ugled skupnega učiteljstva.

Javno koga posmehovati z nevednostjo ali pa z abecedno temeljitostjo ali se vtikati komu celo v rodbinske razmere, to je dosegel naš „fin de siecle“ popolnoma; dvomim pa, da je poseben ponos kakšni stranki.

Še bi omenjal v začetku novega leta, koliko prijateljev, sotrudnikov in vrlih delavcev nam je pobrala nemila smrt v starem letu, a to je prežalostno. Bog jim daj luč nebeško, nam pa boljše čase, boljšo bilanco in — skoro da je prošnja zaman! — po tisoč letih pravičen konkretualni status!

S takšnimi nadami se o novem letu poklanja prijateljem in znancem, pa tudi Vam, gosp. urednik Vaš stari

Pesimist.

II.

Staro leto zopet je zbežalo,
Ž njim vsa njega radost in skrbi.

G. urednik! Staro leto se je končalo. In prestara navada je, da ob koncu leta daje vsakdo nekak račun o tem, kar se je bilo preteklo leto zgodilo važnega ali nevažnega. Gospodje pridigarji bodo koncem leta svojim vernim ovčicam oznanjevali, koliko je bilo to leto rojenih, koliko umrlih, koliko poročenih. — G. urednik! tudi moje malenkosti se je polastila nekaka neukrotljiva želja, sestaviti nekak račun, nekak pregled — kaj se je bilo dogodilo veselega in žalostnega, smešnega in pametnega, koristnega in škodljivega, dobrega in slabega med slovenskim učiteljstvom.

Se ve da, g. urednik, ne mislite pa, da bode ta pregled natančen in zanimiv, ne, temveč površen in dolgočasen, da vže naprej prosim odpusčenja Vas, g. urednik, ljubkih bralk in strogih bralcev, ker jim gotovo ne bode po volji, ako se bodo dolgočasili.

G. urednik! Zanesljivih podatkov, koliko je bodočih učiteljev zagledalo luč sveta, Vam ne morem podati, ker bodem moral še čakati konca prvega ali drugega šolskega polleta, da bodem videl, koliko je propadlih dijakov na gimnaziji ali realki, ker se le propadli dijaki posvetujejo učiteljskemu stanu! — Smrt je imela minulo leto med slovenskimi učitelji bogato žetev ter strla marsikatero mlado nadopolno življenje. Našteval ne bodem rajnih, ampak kličem jim: Blagor jim! — Povedal bi Vam, g. urednik, pač rad, koliko se je letos poročilo slov. učiteljic in učiteljev, a pozabil sem pričeti delati natančni zapisnik o učiteljskih porokah; da bi pa sedaj prebrskal vse časopise ter iskal podatkov, ne kaže, ker nimam časa, za to bi svetoval, da naj v prihodnje vsakdo iz slovenskega učiteljstva, ki se poroči, to oznanj potom inserata v jednega ali pa oba naših časopisov.

G. urednik! Pa pustimo to, in oglejmo si ter pokličimo v spomin nekoliko polupreteklo dobo, da preiščemo, če nam je staro leto kaj novega prineslo. Marsikaki povr-

šnih opazovalcev bo dejal, da nič, a moja malenkost pa trdi, da mnogo, mnogo novega nam je prineslo staro leto.

Najprva novost je bila pač ta, da smo pričeli pisati takoj po novem letu 94 mesto 93. — Dalje je bil precej velik in dolg molk novosti — razni preobratni nihilistov, anarhistov, socijalistov in drugih na-stov, nas ne zanimajo posebno, ker tu je treba opreznim biti, inace nas kmalu podaljšajo za kak — sti.

Velika novost je bila ta, da smo si izbrali malo pred počitnicami nove zastopnike v okrajne šolske svete.

Velike počitnice so nam prinesle tudi nekaj novega in sicer duhovne vaje za učitelje.

Staro leto nam je tudi prineslo nove zastopnike deželnega odbora v okrajne šolske svete na koalicijski podstavi in z novim letom bomo dobili tudi nove okrajne šolske nadzornike. Dal Bog, da bi bili možje, kremenitega značaja, ki bi imeli srcé tudi za trpeče učiteljstvo.

G. urednik! Sedaj pa že gotovo menite, da je konec novic starega leta, kaj še! V tem letu smo dobili tudi nove tridelne računice. Tudi novost! Sedaj imamo že toliko računic na deželi, kolikor učencev in kmalu bode vladala po raznih razredih prava pravcata babilonsko-računska zmešnjava radi premnogih računic.

G. urednik! Vem, da mi že očitata moja tesnosrčnost, ker se samo po Kranjskem sučem in ker ne prestopim deželne meje. No, pa pogledjmo tudi čez Kranjsko mejo, mogoče je tudi tam kaj važnega bilo v starem letu. Goriški učitelji so imeli svojo deželno učiteljsko konferencijo, kjer se je sprejelo in ovrglo mnogo pametnih predlogov. O vspehu te konferencije nas bode poučila bodočnost. S konferencijo ob jednem je bila tudi v Gorici nekaka učilna razstava, katera je častno pokazala, da goriško učiteljstvo ne zaostaja, temveč da vrlo napreduje. Ker sem ravno pri razstavi, spomnil sem se deželne kranjske razstave. Kaj ne, g. urednik, da smeva prav na glas zapeti:

Naš up je šel po vodi,

Le jadrajva za njim.

G. urednik, prav lepo prosim še malo potrpljenja in prostora. Pogledjmo še sosede na Štajerskem. Tudi tam je bilo mnogo, mnogo v starem letu novega, a sedaj je že staro. Tam so dobili novega deželnega šolskega nadzornika v osobi moža, ki ima dve jako različni strani, jedno dobro in drugo slabo. Moža pozna dobro vsakdo še iz šolske dobe.

Druga znamenita znamenitost je pokop preosnove učiteljskih plač. Pač so si lepo upanje stavili štajerski učitelji v to preosnovo; oni so obračali, gospodje za zelenimi mizami so pa obrnili. No, pa po mojem nazoru smo si učitelji sami mnogo krivi tega!

G. urednik! Tu bi še mnogo, mnogo lahko omenil, pa potem bi moj listek res postal preobširen in predolgočasen, pa:

Pustimo že tiste starinske smeti

Nič pravega v njih ne najdemo zase,

in pogledjmo, če je še kaj novega bilo v starem letu. Pač, osnovalo se je „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“, (tu si zopet znamo tako lepo sami pomagati) in pa, snuje se deželno učiteljsko društvo.

Se nekaj novega vem. Tam v tistej lepi palači na Dunaji kujejo in kujejo, pa je vendar ne skujejo, novo volilno pravico. Radoveden sem, če se bodo spomnili tudi ljudskih učiteljev, ter jim dali splošno volilno pravico.

G. urednik! Kaj ne, da bo že dosti teh čenčarij in jaz tudi tako mislim. Staro leto je pri kraji in nastopilo je novo, ki nam prinese zopet mnogo novega, za kar se bode treba pa truditi in delati, ne pa počivati, ker

Novo se leto rodi, moči nam novih je treba,

Novega truda — torej, z nova na delo, možjé!

G. urednik! predno pa končam, želim Vam in vsem cenjenim sotrudnicam in sotrudnikom najsrečnejše novo leto z željo, da bi bilo srečnejše kakor staro, ter ostajam z najodličnejšim spoštovanjem do prihodnjega listka Vaš udani sluga *Ivanovič I.*

Književnost.

Domoznanstvo v ljudski šoli. Metodično navodilo. Spisal Jakob Dimnik, učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani. V Ljubljani. 1894. Izdalo „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“. Tisk „Miličeve tiskarne“. Vel. 8°. Str. 66. Cena 50 kr. — O tej knjigi piše „Dom in Svet“ v 23. šte. 1894. I. tako-le: To delo je III. zvezek „Pedagogiške knjižnice“. Kolikor smo se prepričali iz čitanja te knjižice, pogodil jo je pisatelj zares dobro; na ta način se naučé učenci tako potrebnega domoznanstva dokaj obširno in temeljito. Podaje pred vsem najpotrebnejše stvari, s katerimi uči spoznavati svoj dom, potem pa temeljne zemljepisne pojme. Spoznavanje do movine se razširja iz okraja v „deželo“ in kronovino. Obširneje uči spoznavati „prosveto domovine“; naposled dodaje najvažnejše pojme iz zvezdoznanskega zemljepisa.

Da bodo učitelji za to knjigo pisatelju hvaležni, ne dvomimo. Seveda ni vse razloženo prav po bistvu, ampak tako, da se lože umeva. Tudi národna in verska (!) strpljivost se omenjata. Kako pa govori Amicis v „Cuore“ o ljubezni do naroda, do italijanstva! — S takimi knjigami si bo pridobila „Pedagogiška knjižnica“ splošno priznanje.

Pohvalno se izrazuje o tej knjižici tudi „Ljubljanski Zvon“, ki piše v 12. šte. 1894. I. o njej tako-le: Kakor pravi gospod pisatelj v uvodu, ima knjiga namen slovensko učiteljsvo poučiti, kako naj se vrši opazovanje otrokovega obližja. Pokazati hoče približno pot domoznanskega pouka, ki je propisan po učnem črteži avstrijskih ljudskih šol za tretje, odnosno četrto šolsko leto. Temu namenu tudi ustreza knjižica in je dobro došla učiteljsvu za pripravljanje pri početnem zemljepisnem pouku. V dodatku i. t. d.

Laskavo piše o tej knjižici tudi „Slovenski Narod“ v 253. šte. z dne 5. listopada 1894. I. namreč: Knjiga je spisana na podlagi najnovejših metodičnih načel in je po sodbi merodajnih strokovnjakov v vsakem oziru izborna sestavljena ter bode dobro služila slovenskim učiteljem.

Upamo, da bode slovensko učiteljsvo pridno segalo po tej knjigi, da čim preje zagleda IV. zvezek „Pedagogiške knjižnice“ beli dan. Dobiva se pri upravništvu „Učiteljskega Tovariša“ in A. Zagorjanovi knjigotržnici. Čisti dohodek je namenjen „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta“.

Gluhonemi. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. Spisal Anton Rudež, učitelj v goriški gluhonemici. 25 slik. V Gorici 1894. Tiskala in založila „Goriška tiskarna A. Gabršček. Vel. 8°. Strani 341. Cena 1 gl. 50 kr. O tem najnovejšem proizvodu slovenskega pedagogiškega slovstva bodemo obširneje govorili v jedni prihodnjih števil; za danes pa knjigo najtopleje priporočamo slovenskemu učiteljsvu, da pridno seže po njej ter skaže s tem priznanje g. pisatelju za njegov, gotovo ne mali trud.

Prirodopisni pouk v ljudski šoli. Po načelih Friderik Jungejevih spisala H. Schreiner, ravnatelj, I. Koprivnik, profesor c. kr. učiteljišča v Mariboru. Ponatis iz „Popotnika“. Maribor 1895. Založila pisatelja. Tisk tiskarne sv. Cirila. Str. 104. Cena 1 K 20 h. Slovenska pedagogična literatura se lepo razvija in nam je na čast. Mej najboljša dela pa spada po sodbi merodajnih strokovnjakov to najnovejše delo „Prirodopisni pouk v ljudski šoli“. Knjiga je sistematično urejena in tvarina znanstveno obdelana. Metoda, posneta po Jungejevih načelih, je izborna in kaže, da sta pisatelja odlična strokovnjaka. Razprava je za učitelja velekoristna in želeti bi bilo, da se te metode popri-

mejo vsi slovenski učitelji, kar bo zelo pospeševalo prirodopisni pouk. Bodi torej knjiga vsem učiteljem in učiteljicam toplo priporočena.

Knjižnica za mladino. — Lep božični dar je dobila naša mladina s to „Knjižnico za mladino“, katere prvi snopič je prišel te dni med svet. Obsega 6^{1/2} tiskanih pol berila in je trdo vezan. Prinaša pa dve krasni povesti „Dva brata in „Milosrčna Zorana“. Prva povest je dobila nagrado g. prof. Bezenška.

„Knjižnica za mladino“ bo izhajala zadnji dan vsakega meseca; ta prvi snopič nosi že datum 31. pros. 1895. Cena za naročnike znaša 1 gld. 80 kr. na leto ali le po 15 kr. za snopič; drugače pa stane 20 kr. snopič.

Vsaka šola dobi po en iztis na ogled od predsednika učiteljskega društva; priloženi bosta po dve nabiralni poli; eno z denarjem bo treba poslati Goriški tiskarni, prepis pa „Zavezi“.

Na učiteljstvu slovenskem je zdaj vrsta, da omogoči temu podjetju obstanek.

Novo mašo za četiri glase z orgljami k Marnovim besedam „Oglej z nebes se v milosti“ je zložil g. Valentin Štolcer, učitelj v Razboru pri Slovenjemgradu ter jo poklonil milostljivemu knezoškofu dr. Mihaelu Napotniku. Mašo je pregledal naš skladatelj g. Anton Nedvéd in razni cerkveni skladatelji izjavljajo, da je skrbno izdelana in se vsestransko zelo priporoča. Partitura bo veljala 1 K, po pošti 20 h več. Kdor to skladbo želi, naj se pisмено obrne do g. skladatelja in sicer kar prej mogoče, da se potem rokopis brž izroči tiskarni.

Naši dopisi.

Izpod Leskovega grma dne 20. dec. 1894. (Izv. dop.) „Difficile est, satiram non scribere“, bi skoraj vskliknil z Juvenalom. Namenil sem se napisati — času primerno — kaj veselega, ali vsaj ne kaj žalostnega. Prebrskal sem vse kote in luknje svojega „leskovega grma“, a malo sem našel pripravnega. —

Za lešnike bila je letos itak kaj slaba letina. Še oni, kar se jih je pridelalo, bili so večinoma — piškavi. Pa naj bi bil pridelek tudi bogat, — kaj ti koristi?! Lešnik je lešnik! Ob njih se ne boš odebelil, kakor ne ob tistih borih lešnikih, katere po novem zavemo „vinarje“ in kojih dobra pest iznaša celoletno našo plačo.

Nalik sitnim mrčesom, ki za pomladnje dóbe objedajo tudi moj ubogi „leskov grm“, da si revež ne more nič kaj opomoči, zaletuje se tudi v borni naš stan neka vrsta mrčesov raznih visokodonečih naslovov. Včasí to delajo iz preobjesti, ker so boljšega kruha siti, včasí pa iz potrebe, da se znebè kacega „šlogarja“, ki jih preveč tišči v grlu. No, slovensko šolstvo je kaj hvaležen terén takim naskokom. Tudi ni treba posebnih zmožnosti kot vojskovodja. Nasprotnik (ako se more tako imenovati) je utrujen, zdelan, — da, tudi izstradan! Takemu vojskovodji smemo pač privoščiti klaverni venec zmage, kakor ubogemu „don Kišotu“ pri njegovem mlinu. O tem pa ni govora, da bi ubogemu trpinu izboljšali žalostno stanje. To ni na dnevnem redu! — — —

Resnica pa je, da smo prišli v zadnjem času zelo v „modo“; pravi „haute nouveauté“ smo postali. To me veseli. Sedaj se že lahko glasi: „Kedor govoriti kaj ne ve, pa — o učiteljstvo kvasi!“ Ne mislite pa, da sem zaradi tega nejevoljen na gospodo — mrčese. Ako jim to dobro dé, le naj se pošteno izkašljajo, potem jim bo znabiti laglje. Mi pa bomo mej tem počasi svoje lešnike trli in potrpežljivo čakali, da gospodi odleže. Bo že, bo že!

Sicer pa ima ta stvar še drugo lice.

Oni, o katerem se dosti govori, je bodisi največji malopridnež, — ali je pa posebno dober človek, nekak „ekstrakt“ dobrega človeštva. To je stara, preizkušena prislovica, ki se ne da omajati. — Da učitelji nismo prvo, mi menda ni treba še dokazovati. V tem

slučaji bi nas bili že davno vtopili v žlici vode, ali pa žive — požrli (dober tek! jim Bog dal!). Z argusovimi očmi pa tudi čujejo nad nami razna kompetentna, posebno pa nekompetentna oblastva, da ne zaidemo z ojestro nam označenega tira. Gorje ti, če grešiš, ali če si jim napoti! — Tudi preprijazno spričevalo velmožnega gosp. poslanca Š. tu nič ne zaleže. Mož se namreč rad včasih pošali in pri tem izusti kako tako, ki se ne da lahko dokazati. Sicer pa: saj vemo, kako je! S kratka torej: malopridneži nismo!

Ker torej nismo prvo, moramo dosledno biti drugo. Kaj smo tedaj? Najboljši ljudje, „ekstrakt“ dobrega človeštva in sicer tak ekstrakt, ki napravlja na neke vrste ljudi — brezupen utis. Brezupen utis napravlja tudi pravičnik na — vraga, napravljajo ga nevarne bolezni in sploh dogodki v kritičnih slučajih. Iz tega bi človek sklepal, da je tudi za učiteljstvo napočil nekov kritičen čas, ali na kratko: da smo v „krizi“. Ker sem pa poprej dokazal, da smo sestavljeni iz samih dobrih sokov, ekstraktov in tinktur, je nedvojbeno, da bomo tudi to „krizo“ — kakor že mnogo družih — srečno prestali, t. j. čaka nas boljša prihodnost.

Sicer pa imajo kritične čase tudi drugi gospodje in dostikrat je ravno učiteljstvo, ki jim pomaga iz „krize“. Takrat se ve da ne napravljajo brezupnega utisa, ampak so véрни domoljubi, narodnjaki, naprednjaki, odlični rodoljubi itd. da bi se človek samih donečih pridevkov skoraj prevzel, ko bi ne vedel, da so to le mrzlična fantaziranja — v „krizi“. Ko so jo srečno prestali, tedaj smo zopet neko potrebno zlo, in često nas v zahvalo le „glava boli“. Za svojo požrtvovalnost, izkazano odločnost, žel si sicer milostno priznanje, a v sili zaman iščeš zagovornika, podpornika mej vrstami takozvanih naših prijateljev. „Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan!“ Se ve, nedostaje nam akademične naobrazbe in — kar je glavno — bogati nismo. Denar nadomestuje namreč izobrazbo, dostikrat jo pa tudi nadkriljuje. Rad sicer priznam, da so tudi v tem oziru častne izjeme in da se je v zadnjih letih v tem pogledu mnogo izboljšalo. A to ni zasluga dotične velmožne gospode, temuč posledica kolikor toliko solidarnega postopanja slovenskega učiteljstva, ki si je znalo z lastno močjo priboriti častno stopinjo v socialnem življenju. Ne damo se več potiskati na stran in ignorirati, kakor bi nekateri želeli. Upoštevajo nas in sicer zato, ker nas morajo, ker so k temu moralično prisiljeni. Marsikaj smo že dosegli, mnogo stvari pa še čaka ugodne rešitve in mej temi je gotovo najvažnejše: izboljšanje našega gmotnega stanja. Da je denar svetá vladar občutimo gotovo najbridejše ravno učitelji. — Porabimo, izkoristimo pridobljeno si moč, pokažimo ob vsakej priliki neustrašno, da smo na svojem mestu bodisi v šoli, bodisi v javnem življenju in sad našega delovanja nam mora dozorel prej ali slej sam pasti v okrilje. **V novem letu pogumno naprej!** *Pivčan.*

Iz Postojine, dne 3. decembra 1894. — Tukajšnja petrazredno ljudsko šolo obiskuje mnogo otrok, ki imajo od $\frac{1}{2}$ ure do 1 uro hoda v šolo ter radi oddaljenosti ostajajo čez poludne v trgu, čakaje na popoldanski pouk. Ker so stariši teh otrok večinoma ubogi ter večkrat še toliko ne premorejo, da bi svojem ljubljencem dali košček kruha s seboj, bili so dosihdob ti usmiljenja vredni ubožčki primorani, lačni čakati popoldanskega pouka. Meseca novembra t. l. ponovila se je uže večkrat izražena prelepa misel, da bi se tu za dotične otroke ustanovila „šolarska kuhinja“, za kojoj naj bi nežnočutne prijateljice in milosrčni prijatelji uboge šolske mladine zlagali primerne doneske, s katerimi bi se v zimskem času in sicer od meseca novembra do konca aprila postreglo ubogim šolarjem opoludne z gorko jedjo. Predsednik krajnega šolskega sveta, gospod Josip Dekleva je s sporazumljenjem šolskega vodstva do vseh tukajšnjih in nekaterih zunanjih znanih mladinoľubov izdal sledeče pisanje, katero je imelo jako povoljen uspeh:

P. n. Šumeč nam javlja raz drevja padajoče listje odhod hladne jeseni, a živžgaje oznanuje mrzla burja prihod stroge zime. Puhteč se drvi po polji in cestah, besneč se zaletava v hiše bogatinov in v kočé ubožcev ter skuša prodreti skozi razpoke v domovje siromakov.

Le malo časa še in razgrnila bo svoj beli plajšč po potih in stezah, utežila s svojim krasom hojo po cestah, s svojim dihom oklenila se omrznjenih udov trudnih potnikov.

Brez usmiljenja hode ovičala hojo močnemu možu, krepkemu mladenču in šibkemu detetu, ki, braneč se zmznjenih snežink in boreč se proti navalom ljute burje, hiti iz daljnega sela — v tržko šolo. —

Izpostavljeni vsem nezgodam krute zime, boječ se dvakratnega hudega pota, ostajajo ti borni reveži čez poldan v trgu čakajoč — čestokrat brez grizljeja kruha — popoldanskega pouka.

Srce se trga človeku, gledajočemu te blede obrazke revnih šolarčkov, ki trudni in lačni postajajo po trgu. In nehoče se obudi slednjemu v duši misel: Tem revežem je treba pomagati! Nekateri blagodušni prijatelji šolske mladine sprožili so prekrasno misel v pomoč tem revežem — ustanoviti šolarsko kuhinjo.

Ta blaga ideja našla je glasen odmev v srci vseh mladinoľjubov; nje izvršitev je javna zahteva.

Da se pa ta človekoljubna in prekrasna naprava čim preje ustanovi ter delovati prične, obrača se uljudno podpisani tukajšnji krajni šolski svet porazumno z učiteljstvom do Vas, častite dame in do Vas, blogorodni gospodje, kateri ste svojo dobrotľljivost in naklonjenost do šolske mladine vže tolikokrat pokazali, z udano prošnjo, da tudi sedaj svoj obolus položite na oltar človekoljubja ter nameravano podjetje po možnosti s kakim darom podpirate.

Doneski se lahko plačujejo mesečno ali pa skupno za celo sezono, trajajočo 6 mesecev.

Vsak dar se hvaležno sprejme, naj je taisti v denarjih ali blagu.

O dohodkih in stroških se bođe dajal redoma koncem vsake sezone natančen račun.

V Postojini, dne 15. novembra 1894.

Janez Thuma,

šolski voditelj.

Josip Dekleva,

predsednik krajnega šolskega sveta.

V kratkem času bilo je v dosego blagega namena subskribiranih mesečnih in letnih doneskov blizo 300 gld. v denarjih in skoraj 100 gld. v blagu. Z gotovostjo sme se računiti, da se nabere v tekoči sezoni skupnih doneskov v denarjih in blagu do 1000 gld. Slavno tržko oskrbništvu prepustilo je za šolsko kuhinjo prav pripravne prostore, kar je omogočilo, da se je ta prekrasna naprava mogla uže dne 27. novembra otvoriti. Kosila se vsak šolski dan udeležuje 100 do 130 otrok, katere nadzoruje učiteljstvo. Veliko zaslugo glede otvoritve šolarske kuhinje imajo vzľasti bl. g. šolski predsednik J. Dekleva, č. g. šolski katehet J. Brešar in blađi gospe Vičičeva in Verbičeva. Tem in vsem drugim dobrotnikom, katerih se bodem v prihodnjem šolskem poročilu dostojno spominjal, kľičem tem potom v imenu šolske mladine presrečno zahvalo.

T.

Z Jesenic na Gorenjskem. (Šolarska kuhinja.) Koliko trpé otroci, pouk in šolsko obiskovanje na šolah s celodnevnim poukom in oddaljenimi vasmí, vé vsakdo. Otrok gre od doma že ob sedmih zjutraj, sedi v šoli od osmih do najstih, da celó do dvanajstih, za kosilo pa prinese seboj kósec kruha. H kosilu domu, preoddaljeni revež, ne more, ker ob jedni uri se prične popoldanski pouk. Zdravemu otroškemu želođčku je pa košček kruha — kaplja v morje.

A, kaj šele po zimi! Trepetajoč mraza pride v šolo; z gorko jedjo ogreje se šele ob štirih popoldne, večkrat še pozneje. Toraj celih 9 ur brez gorke hrane! Kako naj pazno sledi pouku, ko ga sitni in nenasitni kuhar le móti in vedno opominja, da nima kaj mleti. Nemogoče! Od kod naj ima čvrsto telo in cvetoče lice? Prav take so naše jeseniške razmere. Spoznalo se je, da bi bila tu šolarska kuhinja edina pomočnica. To izvrstno misel je sprožil, za šolo in njen napredek vedno vneti predsednik krajnega šolskega sveta, gospod Alojzij Schrey. In misel je postala po njegovi požrtovalnosti istina. Ustanovila se je dne 17. novembra šolarska kuhinja. 62 oddaljenih šolarjev dobiva sedaj opoldne gorko juho, ubožni zastoj, drugi po krajcarji skledico, kar niti polovico stroškov

ne pokrije. Prav ubožnim se daje k brezplačni juhi tudi kruh. Riževa, grisova, fižolova, grahova in juha prežganka se vrste v šolarske obednici. Do sedaj je založil vse stroške za konzerve, drva, skledice in žlice gori imenovani gosp. dobrotnik, v prihodnje pa stavimo svoje upanje na dobrotnike, domače in ptuje. Saj Vas je veliko, ki imate sočutje s praznimi otroškimi želodčki! Trkali bomo domá, trkali drugod, a povsod z nado, da se nam odpre.

R.

Vestnik.

Osobna vest. G. Fran Praprotnik, učitelj v Preski, je šel v pokoj.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški je bil v seji občinskega sveta dne 12. grudnia m. l. zopet izvoljen odposlancem občinskega zastopa v c. kr. deželnem šolskem svetu. G. dr. Ivan Tavčar je v seji naglašal, da je dosedanji odposlanec dr. vitez Bleiweis vselej odločno in vestno zastopal interese mestne občine v deželnem šolskem svetu ter predlaga, naj se per acclamationem zopet voli odposlancem, kateri predlog je bil z živio klici vzprejet. Podžupan dr. vitez Bleiweis omenja, da so se razmere v deželnem šolskem svetu zadnji čas spremenile in da je vsled tega nameraval odkloniti eventualno zopetno izvolitev; ker pa mu je občinski svet soglasno zopet izkazal zaupanje, zatorej hvaležno vzprejme izvolitev. Župan Grasselli izreče mu v imenu občinskega sveta zahvalo in priznanje za dosedanje vestno delovanje v deželnem šolskem svetu.

Slovenski učitelji to izvolitev iskreno pozdravljamo, ker smo prepričani, da se je g. dr. vitez Bleiweis tudi za interese slovenskega učiteljstva in šolstva vedno toplo potezal.

Umrl je dne 23. grudnia m. l. Jakob Inglič, c. kr. šolski ravnatelj v Idriji. N. v m. p.!

Tretji „večer“ Slovenskega učiteljskega društva bo dné 9. prosinca. Predavala bosta gg. A. Žumer in Fr. Črnogoj.

Št. 1352

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

o. š. sv. Na jednorazredni ljudski šoli v Preski se razpisuje v stalno umeščenje služba učitelja-voditelja s prejemki III. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje je do dne 20. prosinca 1895. l. semkaj vlagati.

C. kr. okr. šolski svet okolice Ljubljane, dné 18. grudnia 1894.

Št. 1377

o. š. sv. Na jednorazrednici v Zalemlogu pri Železnikih je stalno ali tudi začasno popolniti mesto učitelja-voditelja z dohodki IV. plačilnega razreda, z opravnino 30 glđ. in s prostim stnovanjem.

Obrok za prošnje do konca meseca prosinca 1895.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji dné 14. gruda 1894.

Št. 1617

o. š. sv. Na jednorazrednici v Velesalu pri Cerkljah namestiti je stalno, oziroma začasno izpraznjeno mesto učitelja-voditelja s prejemki IV. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem ter opravilno doklado 30 glđ.

Obrok za prošnje do konca meseca prosinca 1895.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji dné 15. grudnia 1894.

Listnica. *Nastopili smo novo leto in mnogo častitih naših naročnikov je na dolgu z naročnino ne le za zadnje polletje, nego tudi za celo leto, da celó za dve in tri leta. Naročniki so jedina naša zaslomba ter je odvisen napredek našega lista od rednega plačevanja naročnine. Prosimo torej vse naše častite naročnike, ki niso še plačali naročnine do konca minolega leta, naj to prej ko mogoče storé, ker nam je urediti račune s tiskarno. Zajedno izrekamo nado, da nam dosedanji naročniki ostanejo zvesti tudi v novem letu ter nam pridobé obilo novih naročnikov. Vsakdo deluj v svojem krogu na tó, da se naročé na naš list udje krajnega, okrajnega in deželnega šolskega sveta, čitalnice, bralna društva, naši poslanci ter drugi vplivni možje. Kaj nam pomaga, če pišemo o naših težnjah in potrebah, pa to potem sami beremo, merodajni krogi pa o vsem tem nič ne vedó. Le naprej!*

➡ Kdor pa ne misli lista prejemati, oziroma plačevati, naj zapiše na ovitek „retour“ ter nam blagovoli list takoj vrniti, sicer ga bodemo vpisali med naročnike.

Ob novem letu si usoja udano podpisana tiskarna vsem slavnim šolskim vodstvom in p. n. čestitim naročnikom „Učiteljskega Tovariša“, izraziti svoja presrečna vošila ter se priporoča nadaljni naklonjenosti.

Tiskarna R. Milic.

Ravnokar je prišel na svitlo:

»Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1895«

s popolnim imenikom šolskih oblastnij, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno-Štirnem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega.

Popotnikov koledar 1895 stoji:

v platno vezan komad . . . 1 gld. 30 kr.	v usnje vez. kom. z zaklopnico 1 gld. 45 kr.
v „ „ „ z zlato	v „ „ „ z zlato obrezo
obrezo 1 „ 45 „	in zaklopnico 1 „ 60 „
☞ po pošti 5 kr. več. ☜	

Naroča se nanj **najbolje po poštni nakaznici** pri podpisnem izdajatelji.

M. J. Nerat, Maribor, Reiserstrasse 8.

Čast. naročnikom „Učiteljskega Tovariša“.

Za naročnike „Uč. Tov.“ sem tudi letos priredil originalne platnice z zlatim tiskom na prednji strani in po hrbtu po načinu, kakor so v navadi platnice pri zakonskih zbirkah. V nadi, da dobim dosti naročnikov, postavil sem ceno samo na **30 kr.** (po pošti 40 kr.) Za obilo naročbo se priporoča

Ivan Bonač, knjigovez

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 6.

☞ Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih! ☜

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1¹/₄ poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 1; naročnino pa prejema gospod A. Kecelj v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.

SKI
RIŠ
5.

UČITELJSKI TOVARIS.

Glasilo „Slovenskega učiteljskega društva“
v Ljubljani.

Pet in trideseto leto.

1895.

Uredil:

JAKOB DIMNIK,
učitelj v Ljubljani.

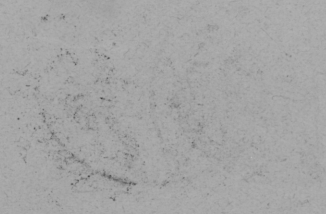

V Ljubljani.

Natisnila R. Miličeva tiskarna.

leto.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo „Slovenskega učiteljskega društva“

v Ljubljani.

Pet in trideseto leto.

1895.

Uredil:

JAKOB DIMNIK,

učitelj v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnila R. Miličeva tiskarna.

UČITELJSKI

TOVARIS.

Glasilo Slovenskega učiteljskega društva

v Ljubljani

Letnik 1895

1895

Urednik

JAKOB DIMNIK

urednik v Ljubljani

v Ljubljani

Druckerei von ...

Kazalo.

I. Vzgoja in pouk.

	Na strani		Na strani
Davica — nevarna otroška bolezen . . .	387	Vpliv vzajemnega postopanja učitelj-	
Jablana in smreka. <i>Jos. Novak</i> . . .	278	stva na isti šoli na otroško vzgojo.	
Jungejeva prirodopisna metoda. <i>S.</i> . . .	138	<i>Augusta Kolnik</i> . . .	220
Kako je risati zemljevid šolske občine.		Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca	
<i>Val. Burnik</i>	27, 45, 67, 90	sušca. <i>A. Likozar</i>	107
Kako si pridobi in kako vzdržavaj učitelj dobro disciplino v svojem razredu? <i>Hřibal Roza</i>	275	Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca mal. travna. <i>A. Likozar</i>	128
Kako vzgajaj učitelj učence k resnicoljubju? <i>Horvat Rudolf</i>	271	Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca vel. travna. <i>A. Likozar</i>	157
Lepopisje na višji stopinji. <i>Lj. Stiasny</i>	173	Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca roznika. <i>A. Likozar</i>	193
Mladina in avtoriteta. <i>Ivo Trošt</i>	201	Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca mal. srpana. <i>A. Likozar</i>	226
Narodna vzgoja. <i>Jos. Ciperle</i> . str. 3 in dalje v vseh številkah.		Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca vel. srpana. <i>A. Likozar</i>	260
O metodi nemškega jezika v slovenski ljudski šoli. <i>Ic. Lapajne</i>	302	Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca kimovca. <i>A. Likozar</i>	288
Pluga. <i>J. Novak</i>	308	Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca vinotoka. <i>A. Likozar</i>	339
Spisje in podlaga spisovnemu pouku v II. oddelku zgornje skupine na jednorazrednicah. <i>M. Janežič</i>	424		

II. Razni spisi.

Aleluja! <i>Tovariš</i>	137	Organizujmo se!	155
Anton Klodič, vitez Sabladoski	377	VIII. ferialni tečaj za rokotovorna deška ročna dela na Dunaji	407
Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani	49	Pozdrav novim tovarišem in tovarišicam! <i>„Tovariš“</i>	253
Ima-li stalni učitelj volilno pravico? <i>P.</i>	301	Prednost pešpotovanja. <i>Jos. Petkovešek</i>	279
Jan V. Lego. <i>Toman J.</i>	101	Prijateljem slovenskega učiteljstva	63
Le naprej!	22	Slovenskemu učiteljstvu	83
Nadvojvoda Albreht	82	Še jedenkrat čitanke na jednorazrednicah. <i>Zc.</i>	110
Načrt pravil slovenskega učiteljskega društva za vojvodino Kranjsko	132	Vabilo na naročbo	417
Občni zbor „Narodne šole“. <i>Cepuder</i>	363	V dan cesarjevega godu.	317
Občni zbor „Pedagoškega društva“. <i>Gasperetov</i>	340	Volilna pravica stalnih učiteljev	397
Občni zbor „Vdovskega učiteljskega društva“. <i>Jos. Cepuder</i>	344	V novo loto	2
Občni zbor „Zaveze slov. učiteljskih društev“.	360	Za naše pravice. — <i>ic</i>	7
Organizujmo se! <i>J. R.</i>	121	Zborovanje „Pedagoškega društva“. <i>Gasperetov (Raziskar, Janj.)</i>	842

III. Književnost.

Na strani	Na strani
<i>Bezenšek A.</i> : Jugoslovjanski Glasnik in Stenograf 73	Pavline Pajkove zbrani spisi 330
<i>Blaznik A.</i> : Velika Pratika 394	Robinzon 329
<i>Brezovnik A.</i> : Zakaj? — Zato! 92	<i>Rudež A.</i> : Gluhonemi 15
<i>Dimnik J.</i> : Doinoznanstvo v ljudski soli 15	<i>Schreiner-Koprivnik</i> : Prirodopisni ponk v ljudski soli 15
Družbe sv. Mohorja knjige za l. 1895 371	<i>Stegbauer J.</i> : Das Wissen der Volksschule 94, 115, 351
<i>Dukič A.</i> : Zar i učiteljcam istu plaču? 115	<i>Steska V.</i> : Večna luč 115
<i>Finžgar Fr.</i> : Pomladni glasi 149	<i>Svetina Al.</i> : Das Wichtigste aus der Geschichte Oesterreichs 131, 351
<i>Funtek A.</i> : Zbrane pesmi 229	<i>Š-a J.</i> : Planinski Vestnik 116
<i>Gabršček A.</i> : Knjižnica za mladino. <i>L</i> 53, 116, 148, 180, 196, 229, 314, 351.	<i>Tomaj J.</i> : Květy mladeže 74
<i>Jansky K.</i> : Wandbilder für den Unterricht in der Zoologie 115	<i>Tomšič Iv.</i> : Kristofa Šmida sto majhnih pripovedek za mladino 330
<i>Kosi A.</i> : Zabavna knjižnica 114	<i>Tomšič Lj.</i> : Bršljan 131
<i>Levec Fr.</i> : Levstikovi zbrani spisi 115	<i>Vrhovec Ic.</i> : Zgodovinske povesti za meščanske šole 330
Matice Slovenske knjige za l. 1894 94	

IV. Muzikalije.

<i>Förster A.</i> : Ljubica 93	<i>Hladnik Ign.</i> : Missa pro defunctis 413
<i>Förster A.</i> : Missa in honorem s. Francisci Seraphici 329	<i>P. Hugolin Sattner</i> : Sedem moških zborov 94
Glasbene Matice muzikalije za l. 1895 370	<i>Nedrčič A.</i> : Domu in ljubezni 149
<i>Hladnik Ign.</i> : Aleluja! 131	<i>Štolcer V.</i> : Oglej z nebes se v milosti 16

V. Pesmi.

Andreju Praprotniku. „ <i>Tovariš</i> “ 42	Posvečenje. „ <i>Tovariš</i> “ 1
Andreju Praprotniku v spomin. <i>E. Gangl</i> 233	Slava Dunaju! <i>E. Gangl</i> 171
Deželnemu predsedniku, preblagorodnemu gospodu baronu Heinu in njegovi soprogli. „ <i>Tovariš</i> “ 185	Slovo. <i>B. Fl.</i> 21
Po strašnih dneh. <i>E. Gangl</i> 153	Spominčica na grob Andreju Praprotniku 269
	V. Vodniku. <i>B.</i> 61

VI. Listek.

Ivan baron Kobencelj. <i>J. Dimnik</i> 349, 366	Pritiskanje kljuk. <i>Fr. Črnagoj</i> 209, 227, 261
Na grobeh 368	Snaga. <i>Fr. Črnagoj</i> 290, 309
Pajek. <i>Fr. Črnagoj</i> 311, 326	Šola in dom. <i>E. Gangl</i> 129, 146, 162, 178, 194
Po desetih letih. <i>Pesimist</i> 288	Učiteljski izpiti nekdanj in sedaj. <i>J. Krulec</i> 429
Pogled v staro leto. I. <i>Pesimist</i> 12	Vojna iz l. 1894. <i>Fr. Črnagoj</i> 70, 92, 112
Pogled v staro leto. II. <i>Ivanovič I.</i> 13	Zmes. <i>Gorjanec</i> 389, 408
Potovanje na moje prvo učiteljsko mesto. <i>Fr. Črnagoj</i> 9, 30, 50	

VII. Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

Na strani 38, 58, 70, 164, 166, 199, 230, 231, 296.

VIII. Naši dopisi.

Iz Begunj nad Cerknico. <i>Leban Janko</i> 76	Z Goriškega († Hrabroslav Volarič) 371
Iz Begunj nad Cerknico. <i>Leban Janko</i> 295	Z Iga. <i>Ksaverij</i> 198
Z Breznice 391	Z Jesenic na Gorenjskem. <i>R.</i> 18
Z Gorenjskega. <i>A. Požar</i> 229	Iz kamniškega okraja 372

Na strani	Na strani		
Iz Krškega. <i>Iv. Lapajne</i>	312	Iz logaškega okraja. — <i>k</i>	294
Iz krškega okraja	410	Iz novomeškega okraja. <i>V. Z.</i>	77
Iz Leskovca	149	Iz novomeškega okraja. <i>Sch.</i>	212
Izpod Leskovega grma. <i>Pivčan</i>	16	Iz novomeškega okraja. <i>M. Hiti</i>	264
Izpod Leskovega grma. <i>Pivčan</i>	182	S Police. <i>Ivan Dremelj</i>	373
Iz litijskega okraja. <i>J. Wohinz</i>	432	Iz Postojine. <i>T.</i>	17
Iz Ljubljane	33	Iz radovljiškega okraja	313
Iz Ljubljane	34	Iz Ribnice. <i>M. Poklucar</i>	292
Iz Ljubljane. <i>Cepuder</i>	36	Iz sežanskega okraja. <i>A. F.</i>	150
Iz Ljubljane. <i>C.</i>	78	S Starega Trga pri Loži. <i>K. Gašperin</i>	393
Iz Ljubljane. <i>J. Janežič</i>	331	Iz Vipave. — <i>a</i>	95
Iz logaškega okraja. <i>K. Gašperin</i>	34		

IX. Umrli tovariši.

Bernard Karol	37, 94, 118	Novak Stanko	151
Hrovat Simon	265, 372	Pavčič Jožef	98, 117
Inglič Jakob	19, 56	Peterlin Franc	165, 181
Jereb Anton	183, 213	Praprotnik Andrej	217, 233, 235, 236, 249, 250, 265, 269, 298
Kavčič Pavel	336, 352	Ribnikar Vojteh	165, 197
Kmet Vinko	135	Sever Franc	98
Koželj Franc	37	Šest Marija	59
Lukan Ivan	334	Zech-lhan Gabrijela	213
Močnik Matej	165		

X. Imenovanja in osobne vesti.

V vseh številkah.

XI. Uradni razpisi.

V vseh številkah

XII. Razne vesti.

V vseh številkah v „Vestniku“.

XIII. Učiteljski konvikt.

V vseh številkah v „Vestniku“.

XIV. Naše slike.

Nova šolska klop	39	Nj. Veličanstvo cesar Franc Jožef I.	318
Šolska tabla	59	Viktor baron Hein, deželni predsednik	
Jan V. Lego	102	Kranjski	319
A. Praprotnik	235		

